

Kiss Gábor

A Hadtörténelmi Levéltár Bécsi Kirendeltségének tevékenysége a közelmúltban és napjainkban

A Hadtörténelmi Levéltár és Térképtár szervezetéhez tartozó levéltári kirendeltség¹ munkáját – immár évtizedek óta – nagyrészt az határozza meg, hogy az I. világháború során szolgált, hősi halált halt, hadifogságba esett, illetve kitüntetett katonák hozzátartozóit segítse a keresés, illetve a kutatás folyamatában. Az I. világháború centenáriuma-hoz kapcsolódóan ehhez nagyszabású digitalizálási és adatfeldolgozási munka is társult, aminek eredményeképpen 2020-ban az interneten elérhetővé vált az I. világháborús veszteségi adatbázis², valamint 2022-ben a Hadtörténelmi Levéltár I. világháborús legénységi kitüntetési javaslatának cédulakatalógusa.³ Jogos kérdésként merülhet fel, hogy vajon miért is ekkora még mindig a magyarországi érdeklődés a bécsi Hadilevéltár veszteségi, illetve kitüntetési anyaga iránt?

Veszteségi iratok

A 2010-es évek elején, közeledve az I. világháború kitörésének 100. évfordulójához, a közvélemény érdeklődése egyre inkább a már-már elfeledett „Nagy Háború” történései felé fordult. Az eltelt évszázad azonban a generációkon átívelő emlékeket és történeteket mára többnyire oly mértékben elhomályosította, hogy a kései utódokra csak a déd- vagy üknagypapa neve, valamint az a pusztá tény maradt, hogy valamikor, valahol a háború sodrában odaveszett, hadifogságba került (ahonnét szerencsés esetben évek múlva hazatérhetett), illetve sebesülést szenvedett. Érthető módon a mai hozzátartozók minél több adatot szeretnének megtudni a keresett rokon I. világháborús sorsára vonatkozóan. A kutatás persze lehetséges, de nagyon nehéz, mert a háború során szolgálatot teljesített magyarországi születésű, legénységi állományú katonák katonai anyakönyvi lapjait – vélhetően hadkötelezettségi koruk lejárta után – megsemmisítették. Kérdésként merül fel, hogy ennek ellenére a ma elérhető internetes adatbázisok mellett milyen levéltári forrásbázis áll rendelkezésünkre a kutatáshoz?

¹ Teljes nevén: HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum, Hadtörténelmi Levéltár Bécsi Kirendeltsége. A tanulmányban az egyszerűség okán az intézményt rövidített nevén említjük.

² Az I. világháborús veszteségi adatbázis két honlapon is hozzáférhető: <https://adatbazisokonline.mnl.gov.hu/adatbazis/a-magyar-katona-aldozatvallahasa-a-nagy-haboruban> és <https://katonahoseink.militaria.hu/> (A letöltés ideje: 2024.szeptember 10.)

³ A katalógus elérhető: <https://adatbazisokonline.mnl.gov.hu/adatbazis/első-vilaghaborus-kituntetesek> (A letöltés ideje: 2024. szeptember 10.)

Ma már széles körben ismert tény, hogy a 2012 és 2020 között több magyarországi levéltár (a Magyar Nemzeti Levéltár tagintézményei és Budapest Főváros Levéltára) összefogásával elvégzett veszteségi adatfeldolgozási munka ellenére Magyarország I. világháborús veszteségéről csupán megközelítő adatokkal rendelkezünk. A statisztikák, így az online elérhető veszteségi adatbázis bizonytalanságának egyik alapvető oka rögtön a veszteségi adatok kezelésében keresendő. Bár a nyilvántartás szempontjából elsősorban okos döntésnek bizonyult a központi nyilvántartás megszervezése, vagyis, hogy veszteségi nyilvántartással csak a bécsi cs. és kir. Hadügyminisztérium (*k.u.k. Kriegsministerium*) foglalkozott. A m. kir. Honvédelmi Minisztérium, illetve az osztrák cs. kir. Védelmi Minisztérium (*k.k. Verteidigungsministerium/Ministerium für Landesverteidigung*) veszteségi adatgyűjtést nem végzett. Ezért a legnagyobb, papíralapon létező veszteségi adatbázist, amely az online adatbázis kiegészítéseként használható, a *Kriegsarchiv*-ban (a továbbiakban: Hadilevéltár) őrzött veszteségi iratanyag jelenti, amely manapság a levéltár leginkább keresett, egyben a legösszetettebb és legnehezebben kutatható irategyűjtése. Ennek digitalizálása, adatbázisban történő feldolgozása ma még lehetetlen vállalkozásnak tűnik. Az eddigi tapasztalatok szerint – alapul véve a megkeresések számát – a fennmaradt nagy mennyiségű veszteségi iratanyag és a szabadon kutatható internetes veszteségi adatbázis együttvéve is csak a személyi veszteség mintegy 60%-át tartalmazza, ami azt jelenti, hogy minden 10, az I. világháború során hősi halált halt katonából csupán 6 katona sorsára vonatkozóan tudunk adatokkal szolgálni.

A bécsi Hadilevéltár I. világháborús veszteségi anyagának jelentősebb, a becslések szerint 40 millió különféle veszteségi feljegyzést őrző fondjai az 1920-as és 1930-as években kerültek az intézmény őrizetébe.⁴ A legnagyobb terjedelmű fond az úgynevezett „Fonetikus gyűjtemény” (*Phonetische Kartei*), amelyet a „fogytékba jutott”, elsősorban sebesült, beteg, hadifogságra jutott, illetve hősi halált halt és eltűnt katonák családjait alapul véve – amelyek kiejtés szerint feljegyzettek – próbálták meg több-kevesebb sikerrel összeállítani. A feldolgozó munka eredetileg a Vöröskereszt bécsi Közös Központi Tudakozó Irodájában, illetve ugyanezen szervezet információs irodájában (*Auskunftsbüro*) folyt.⁵ A hatalmas mennyiségű, különböző formátumú, de nagyjából azonos alakú, általában kézzel írt gót betűs feljegyzések összesen 6486 dobozt töltenek meg. A dobozok egyenként 1500-2000 darab feljegyzést, cédulát tartalmaznak. A kutatás az említett fonetikus rendszer bonyolultsága miatt igencsak nehézkes, sokszor a keresett nevet szinte lehetetlen fellelni. Az eredményes kutatómunka tehát feltétlenül sok tapasztalatot és kitartást igényel. (Például a Bíró vezetéknevű a Bizer feliratú dobozban keresendő, a Csizmadia pedig a Cinalir feliratúban.)

A következő fond az úgynevezett *Matrikenkarten* (anyakönyvi kartoték) gyűjtemény, amely többségében a levéltár őrizetében lévő, I. világháborús halotti anyakönyvekből kigyűjtött hősi halotti adatokat – név, születési és katonai alapadatok – tartalmazza. A kiállított katonai anyakönyv folyószámának, valamint az adott oldal számának

⁴ Tepperberg, 2006: 10.

⁵ A magyarországi iroda Budapesten a IV. kerület Váci út 38. szám alatt működött.

a jelzetét is feltünteti. Így az anyakönyvet a megadott oldalszámnál felülve hozzájuthatunk a teljes, bejegyzett adatsorhoz, vagyis szerencsés esetben megtudhatjuk a halál idejét, okát és az eltemetés helyét is. Az 1230 darab dobozt felölelő gyűjtemény dobozonként megközelítőleg 1000 kartont foglal magában. A kartotékrendszer felépítését vélhetően a 10. veszteségi lista osztály végezte, szintén fonetikus módszerrel. A kutatás azonban ebben a fondban a fonetikus gyűjtemény esetében ismertetettnél jóval egyszerűbb. Elsősorban azért, mert a kialakított szabályokat következetesen betartották.

A *Totenkarten* (halotti kartoték) nevű gyűjtemény alapján véve az alakulatoktól beérkezett veszteségi listák feldolgozása során keletkezett, de a hadifogságban elhunytakra vonatkozóan is szép számmal tartalmaz adatokat. Az 1095 doboznyi, azonos méretű és nagyrészt azonos formátumú, név szerint összeállított kartonokból álló fond dobozonként 1000-1200 hősi halott nevét, születési és halálozási adatait őrzi. A kartonok sok esetben utalnak a csapattesttől beérkezett, majd a 10. osztálynál irattározott veszteségi lista iktatószámára is. Amennyiben tehát a hivatkozott veszteségi lista fennmaradt, könnyen ellenőrizhetjük a kartonon szereplő adatokat, így olvasási bizonytalanság esetén hasznos segítséget nyújthat, ami bizony az elmúlt évszázad során megfakult, ceruzás, gót betűs íráskép miatt gyakran szükséges lehet. Ráadásul a feljegyzések gyakorta olyan egykor használt rövidítéseket is tartalmaznak, amelyek feloldása sokszor a hozzáértőket is gondolkodóba ejti. Ezért az anyagban történő kutatás szakértelem nélkül szinte lehetetlen vállalkozás.

A hadifoglyokra vonatkozó fond több állagból tevődik össze. Az alapvetően név szerint, szintén a fonetikus rendszert alkalmazva összeállított cédulakatalógust jelentő gyűjtemény több mint 1500 dobozt, dobozonként legalább 2000 névkartont tartalmaz. Az anyag alapvetően a Vöröskereszthez beérkező hadifogolylisták feldolgozásával keletkezett, az eredeti szándék szerint országonkénti bontásban. Mára azonban igencsak összekeveredett. A legnagyobb három állagban, amely eredetileg az orosz hadifogságba jutottak adatait őrizte volna, szép számmal találhatunk olasz, szerb vagy akár angol hadifogságba kerülteket is. A kartonok adatai sajnos sok esetben hiányosak, sőt gyakorta a feltüntetett nevek is pontatlanok, ami nem meglepő, hiszen a névlistákat készítő orosz, szerb vagy olasz írnok számára a magyar családnevek leírása nehéz feladat volt. A kartonokon elvileg feljegyezték a személyi adatokat és katonai alapadatokat (csapattest és alegység száma), valamint a rendfokozatot, a fogságba esés helyét és idejét, illetve a hadifogolytábor nevét. A kartonok hátoldalán néha még a hozzátartozók neveit és címeit is megtalálhatjuk, de sajnos ezeknek egy része hiányos. A hadifogságból történt elbocsátás idejét információ hiányában nem rögzítették.⁶ A gyűjtemény egy személyre vonatkozóan akár több kartont is őrizhet, attól függően, hogy hány hadifogolytáborban raboskodott. A cédulakatalógus alapját képező listák közül csak az Oroszországból származóak maradtak fent. Az 1914 és 1917 közötti időszakban keletkezett iratanyag 85 doboznyi legénységi és 5 doboz tiszti állományú személy névlistáját tartalmazza.

⁶ Az Ausztria területéről származókról, pontosabban az Ausztriába hazatértekről külön cédulakatalógus áll rendelkezésre (*Heimkehrkarten*).

Ugyancsak a hadifogságba jutottakra, pontosabban a francia, olasz, orosz, román és szerb hadifogságban elhunytakra vonatkozóan tartalmaz dokumentumokat az úgynevezett *Totenscheine* (halotti bizonyítványok) elnevezésű gyűjtemény. Az iratokat a fogva tartó ország, illetve családnév alapján rendezték, és alapvetően az adott ország nyelvén keletkeztek, ami igazából az orosz, illetve a szerb dokumentumok esetében jelenthet kutatási nehézséget. Ezekben az illető fogoly személyi adatai mellett a halál körülményeire, valamint az eltemetés idejére, helyére is szerepelhet információ. A gyűjtemény legnagyobb állagai az orosz (108 doboz) és az olasz (43 doboz), majd a román (8 doboz), végül pedig a francia (3 doboz) és a szerb anyag (3 doboz).

Az eltűntekről összeállított cédulakatalógus alapját a csapattestek veszteségi jelentései adják. A bécsi Hadilevéltár a jelentésekből kigyűjtött, eltűnt katonák adatait tartalmazó cédulákat csapattestenkénti bontásban, azon belül név szerint betűrendbe sorolva őrzi. A dobozonként legalább 1500 kartont rejtő anyag összességében 166 dobozból áll. A kartonok szerencsés esetben a személyi adatokat, valamint az eltűnés helyét és idejét is közlik.

A katonai egészségügyi intézményekben ápoltakról kiállított, úgynevezett előjegyzési lapokat (*Vormerkblätter*) – amelyek tulajdonképpen a személyi adatok feltüntetése mellett a betegségre, illetve a sebesülésre vonatkozóan adnak tájékoztatást – vélhetően a háborút követő időszakban megpróbálták név alapján betűrendbe sorolva egyetlen fondban egyesíteni. A feladat azonban kivitelezhetetlen vállalkozásnak bizonyult, sohasem készült el. Az így rendezett gyűjtemény csupán 755 doboznyi, dobozonként megközelítőleg 1500 lapot tartalmaz, s legalább kutatható. Az anyag egy személyre vonatkozóan itt is több feljegyzést tartalmazhat, attól függően, hogy az illető katona hányszor állt kórházi kezelés alatt. A fennmaradó, egészségügyi intézményenként őrzött, több ezernyi dobozt magában foglaló iratanyag gyakorlatilag kutathatatlan. Hiszen ki emlékszik ma már arra, hogy a keresett hozzátartozót melyik egészségügyi intézményben kezelték?

A bécsi Hadilevéltárban lévő halotti anyakönyveket három sorozat őrzi, de ezek korántsem teljes körűek. A csapattestektől és a különféle egészségügyi intézményektől származó halotti anyakönyvek közül mintegy 140 kötet tartalmaz magyar állampolgárokra vonatkozó adatokat is.⁷ E sorozathoz nem készült külön cédulakatalógus. A csapattestenként rendezett kötetekben névmutatók segítségével lehet kutatni, amelyek azonban több évfolyamot is magukban foglalnak, így előfordulhat, hogy egy kötetben nem összevont, hanem évente készített, ezért több névmutatót is találunk. Sajnos a sorozat anyakönyveinek 90%-ában csupán az 1916. esztendő végéig találhatóak bejegyzések. A m. kir. honvédség csapattestei esetében pedig csupán egyetlen anyakönyv maradt fenn, amely néhány, a trianoni határon kívül eső békehelyőrséggel rendelkező gyalogezred hősi halottairól nyújt töredékes adatokat.

A hadisírok nyilvántartását kezdetben decentralizáltan a hadtestparancsnokságok és a katonai parancsnokságok szervezeteiben létrehozott hadisírokkal foglalkozó osztályok, felügyelőségek (*Kriegsgräberabteilungen*, *Kriegsgräberinspektorate*) végezték,

⁷ Az összesen 5301 kötetből álló sorozatban a 17. század elejétől találhatóak születési, keresztelési, házassági és halotti anyakönyveket.

majd szintén központilag próbálták kezelni a kérdéskört, vagyis ebben az esetben is csak a cs. és kir. haderő kötelékében folytattak ilyen jellegű feldolgozó munkát. Ezért 1915 decemberében a cs. és kir. Hadügyminisztérium keretében felállították a 9. hadisírokkal foglalkozó osztályt (9. *Kriegsgräberabteilung*),⁸ ami az említett szervezetek munkáját volt hivatott felügyelni, illetve adataikat központilag összegyűjteni. Az osztály szervezetében a következő változás 1916 decemberében következett be, amikor egyesítették az akkor létrehozott 10. veszteségi lista osztállyal (10. *Verlustlistenabteilung*). Az információgyűjtést, dokumentálást azonban továbbra is a harctéren működő hadtestparancsnokságok, illetve a hátszágban a békebeli hadtestparancsnokságok helyén létrehozott katonai parancsnokságok említett osztályai, felügyelősegei folytatták. Az elkészített temetőkataszterek, névjegyzékek, helyszínrajzok javarésze azonban megsemmisült. A bécsi Hadilevéltárban csupán 351 doboznyi irat maradt fenn, amelyeket országokénti bontásban, a települések nevei szerinti betűrendben őriznek. A kutatást az országoként vezetett település szerinti névmutatók segítik.

Az I. világháború során szolgálatot teljesítettek utáni érdeklődés – ami nem csak a hősi halottakra irányult – az 1990-es évektől ismét felélénkült. A jelentős társadalmi igény alapján a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum a Honvédelmi Minisztérium támogatásával 2012-ben megkezdte a világháború során kiadott hivatalos veszteségi lajstromok kereshető adatbázisba történő feldolgozását, amelyet a már említett összevont névmutató hiánya tett szükségessé. Az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottságtól kapott támogatás, illetve az akkori három stratégiai partner – a HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum, a HM Társadalmi Kapcsolatok Hivatal és a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára – között született megállapodás értelmében a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum 2015-ben feladatul kapta az 1914 és 1918 közötti magyar katonai áldozatvállalás adatainak feltárására, rendszerezésére és közzétételére irányuló munka koordinálását. A megállapodásnak, valamint a Centenárium Emlékbizottságtól kapott rendszeres támogatásnak köszönhetően a munka 2015-től jelentősen felgyorsult, majd 2018-ban Budapest Főváros Levéltára is csatlakozott a feldolgozási programhoz. A HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum 2012-ben indult részprojektje keretében 2018 novemberéig levéltári és könyvészeti dokumentumok alapján feltárta, adatbázisban rendszerezte az I. világháborúban megsebesült, eltűnt, megbetegedett és hadifogságba esett magyar honosságú, azaz a Magyar Királyság területén született katonák adatait. A határainkon is túlmutató feltáró munka eredményeképpen elkészült adatbázis a bécsi Hadilevéltár említett veszteségi gyűjteményeiből két anyag, a magyar kiegészítésű, I. világháborús csapattestek halotti anyakönyvei, illetve az I. világháborús temetőkataszteri iratanyagban lévő kataszteri lapok⁹ adatait tartalmazza.

A Hadtörténelmi Intézet és Múzeum Bécsi Kirendeltségének segítségével 2016 decemberében valósult meg 150 halotti anyakönyv digitalizálása, ami 25 ezer felvételt jelentett.

⁸ Reichl, 2007: 42.

⁹ Az iratanyag a kataszteri lapok mellett helyszínrajzokat, vázlatokat, egyéb temetői dokumentumokat is tartalmaz, amelyeknek a digitalizálása jelenleg is folyamatban van.

2017 januárjában pedig a temetőkataszteri iratanyag eddig még hiányzó 150 dobozának digitalizálása is befejeződött. Az egy hónapig tartó munka során 90 ezer felvétel készült. Az összességében 115 000 oldalnyi digitalizált iratanyag feldolgozása, adatbázisba foglalása 2017-ben és 2018-ban történt meg.

Kitüntetési iratok

A veszteségi iratok mellett a bécsi Hadilevéltár második legkeresettebb gyűjteményei közé tartozik a már említett I. világháborús kitüntetési javaslatok gyűjteménye, amely hivatalosan az Új Kitüntetési Iratok (*Neue Belohnungsakten*) elnevezést viseli.¹⁰ A legénységi állomány esetében sokszor a kitüntetési javaslat az egyetlen fennmaradt dokumentum a világháborús szolgálatról. A fennmaradt javaslatok szerencsés esetekben a hősi cselekedetek leírásán kívül a fontosabb személyi (születési év és hely) és katonai alapadatokat (sorozási év, rendfokozat, beosztás, harctéri szolgálat kezdete) is közlik. A bécsi Hadilevéltár őrizetében lévő, feldolgozott I. világháborús kitüntetési javaslatok gyűjteménye – a Hadtörténelmi Levéltárban őrzött anyaghoz hasonlóan – két állagot foglal magában: a tiszti, valamint a legénységi kitüntetési javaslatokat. A bécsi iratanyag mennyisége azonban közel négyszerese a budapestinek, 2800 doboznyi, amelyek közel 2 millió 270 ezer darab kitüntetési javaslatot őriznek. Ebből 2 millió a legénységi állományúakra és 270 ezer a hivatásos és tartalékos tisztikarra vonatkozik. A tiszthelyettesek, valamint a zászlósok dokumentumai a legénységi állomány javaslatai között szerepelnek.

A javaslatok levéltári feldolgozására a bécsi Hadilevéltár 1916-ban külön részleget hozott létre Új kitüntetési osztály elnevezéssel. A munka során különválogatták a tiszti és a legénységi javaslatokat. A javasolt személyekről kartonokat vettek fel: a kartonon feltüntették a nevet, a rendfokozatot, valamint a csapattest megnevezését, illetve az azonosító számot. A kartonokból végül név szerint betűrendbe sorolt kartotékrendszer alkottak, a kutatás még ma is ennek segítségével lehetséges. A kartonok nagy hiányossága, hogy sem az alapvető személyi adatokat (születési hely és év), sem pedig az elnyert kitüntetés megnevezését nem vezették fel rájuk. Emiatt például a gyakori, ugyanazzal a névvel rendelkezők a karton alapján azonosíthatatlanok. Ehhez mindenféleképpen elő kell venni magát az iratot, ami tíz-húsz lehetséges dokumentum esetében igencsak időigényes feladat. Ráadásul az is elég gyakran előfordul, hogy magán az iraton sem szerepelnek a személyi alapadatok, ami azt jelenti, hogy az ilyen javaslatok alanyainak azonosítása az iratok alapján sem lehetséges. Az iratokat 50-100-as bontásban iratgyűjtőkbe rakva tárolják, amelyekhez általában összesítések is tartoznak. Ezekben felvették a gyűjtőben szereplő javasolt személyek nevét, rendfokozatát, csapattestét, valamint a javasolt kitüntetés megnevezését. Külön segítséget jelent, hogy az összesítőben az adott szám mellett azt is megjelölték, ha az irat a két világháború között a budapesti Hadilevéltárba került. A magyar hadilevéltári delegátusoknak ugyanis ekkor még jogukban állt

¹⁰ A Régi Kitüntetési Iratok (*Alte Belohnungsakten*) az I. világháború előtti időszakban keletkezett kitüntetési iratokat foglalja magába.

a magyar állampolgárokra vonatkozó javaslatok kiemelése és Budapestre továbbítása. A gyűjtőkben a kiemelés tényét az adott személy neve mellett dátummal és iktatószámmal jelezve tüntették fel. Szerencsére az akkor átadott iratok többsége a Hadtörténelmi Levéltár I. világháborús kitüntetési javaslatok gyűjteményében még ma is fellelhető. Becslések szerint a háború során közel 4 millió kitüntetési javaslat¹¹ érkezett a bécsi Hadilevéltárba, ami persze korántsem az eredetileg keletkezett teljes mennyiség. Mindenesetre a fent említett adatok alapján ez azt jelenti, hogy legalább 1 millió 700 ezer legénységi javaslat vár még feldolgozásra. A Hadilevéltárban lévő, már említett 270 ezer tiszti javaslat mindegyike feldolgozott, kereshető.

A jelen feladatai és a jövőbeli tervek

A Hadtörténelmi Intézet és Múzeum Bécsi Kirendeltségének napi munkáját továbbra is elsősorban – a fentebb bemutatott iratanyagokhoz köthető – közhivatali feladatok határozzák meg. Az elmúlt esztendőik során a kirendeltséghez évente mintegy 500-600 megkeresés érkezett, amelyek 90%-a I. világháborús szolgálat utáni érdeklődést jelentett. A megkeresésekben átlagosan évente 800 és 1000 katona utáni kutatás kérése szerepelt. A kirendeltséghez évente 30-40 tudományos kutató is fordult kéréssel, többségük írásban, de évente 10-15-en személyesen is, akiknek nagy része az Osztrák–Magyar Monarchia ezen időszakát tanulmányozza. Számukra a kirendeltségen történő kutatás lehetősége is biztosított, amelynek során digitális felvételeket is készíthetnek. Persze a kirendeltség munkatársai kérésre maguk is készítenek digitális felvételeket úgy a tudományos, mint a családtörténet-kutatók részére. (Évente átlagosan 1000-2000 felvételt készítünk.) Mindezen feladatok mellett a kirendeltség az utóbbi években a Magyar Nemzeti Levéltárral, illetve a Kulturális és Innovációs Minisztériummal, valamint az Osztrák Állami Levéltárral (*Österreichisches Staatsarchiv*) közös digitalizálási projekteken is részt vesz. Kirendeltségünk segítségével megvalósult az Udvari Haditanács lajstromkönyveinek a digitalizálása, ami azért fontos, mert a Haditanács irategyüttese (*HKR Akten*) a 19. század elején átgondolatlanul nagy mértékű selejtezés áldozatává vált. Így 1557-től kezdődően 1699-ig mindösszesen csak 70 doboznyi iratanyag maradt az utókorra. Igaz, a lajstromkönyvek is csak némi támpontot jelentenek a kutatóknak, mert bejegyzéseik meglehetősen szűkszavúak, így a selejtezett iratok tartalmáról sokszor csak sejtéseink lehetnek. Mindenesetre a lajstromkönyvekről készült képi anyag 139 495 felvételt tesz ki, amely magában foglalja az 1557 és 1768 közötti időszak kötetinek teljes anyagát, és ezek ma már mind az Osztrák Állami Levéltár internetes rendszerében (*Archivinformationssystem*), mind pedig a Hungaricana oldalon elérhetőek. A Haditanács magyar vonatkozású iratainak a digitalizálása is megtörtént, de az elkészült 10 405 felvételtől álló anyag hozzáférhetővé tétele csak a közeljövőben várható. 2023-ban a Régi Táborig Iratok (*Alte Feldakten*) gyűjteménye 1557 és 1699 között keletkezett hungarika iratait is sikerült digitalizálni. A 48 813 felvételtől álló digitális gyűj-

¹¹ Inventar, 1953: 100.

teményt egyesíteni kívánjuk a Régi Tábori Iratokból a két világháború között kiemelt és jelenleg a Hadtörténelmi Levéltárban őrzött iratok korábban már lefotózott anyagával. Reméljük, hogy utóbbi terveink 2026-ra, a bécsi magyar levéltári képviselők 100. születésnapjára megvalósulnak.

Szakirodalom

Inventar, 1953 = Publikationen des Österreichischen Staatsarchivs. Serie II. Inventare Österreichischer Archive. Teil VIII. Inventar des Kriegsarchiv. Wien, 1953.

Reichl, 2007 = Reichl, Thomas: Das Kriegsgräberwesen *Österreichs-Ungarns* im Weltkrieg und die Obsorge in der Republik *Österreich*. Das Wirken des *Österreichischen* Schwarzen Kreuzes in der Zwischenkriegszeit. Dissertation. Wien, 2007.

Tepperberg, 2006 = Tepperberg, Christoph: Quellen zur genealogischen Forschung im Kriegsarchiv Wien. Wien, 2006.